

Зміст.

I. Антропологічні особливості українського народу.

1. Пігментація	8
2. Зріст	13
3. Головний покажчик	17
4. Висотний покажчик	26
5. Покажчик личний	27
6. Носовий покажчик	28
7. Профіль носа	28
8. Довжина верхньої кінцевості (руки)	29
9. Довжина нижньої кінцевості (ноги)	29
10. Довжина нижньої кінцевості що-до бюсту чи скелічний покажчик	30

II. Етнографічні особливості українського народу.

1. Мисливство	35
2. Рибальство	38
3. Скотарство	41
4. Хліборобство	45
5. Народня техніка	
а) Здобування вогню та користування ним	55
б) Обробка мінеральних річєвиц (гончарство, фаянс та фарфор, шкло)	57
в) Обробка металів	62
г) Обробка рослинних матеріалів (тєслярство, стельмашівство, бондарство, виріб тканин)	64
г) Обробка тваринних матеріалів	69
д) Обробка вовни	70
6. Способи пересування	73
7. Спожива	78
8. Будівництво:	
А. Тимчасові будови	84
Б. Постійне житло:	
1. Розполог села	87
2. Двір та його розвиток. Хата: а) загальний вигляд та характер; б) матеріали та способи будування [1] будови з дерну та з глини, 2) турлучні або хати на сохах, 3) дерев'яні хати]; в) окремі частини хати	88
3. Холодні надвірні будови: комора, кладя	111
4. Громадські спорудження	114
5. Церкви	115
9. Одежа:	
А. Жіноча одежа:	
а) Одежа верхньої половини тіла: [1. Оздоби. 2. Зачіс волосся. 3. Головне вкриття. 4. Верхня та плечева одежа, що її носять безпосередньо на тілі (білизна)]	121
б) Одежа нижньої половини тіла (1. Верхня поясна одежа. 2. Нижня поясна одежа (білизна). Штани. 3. Вауття)	143

Б. Чоловіча одежа:

а) Одежа верхньої половини тіла: [1. Оздоба. 2. Зачіска волосся. 3. Головне вкриття. 4. Верхня плечева одежа. 5. Плечева одежа, що її носять безпосередньо на тілі]	149
б) Одежа нижньої половини тіла (1. Зверхня поясна одежа)	161
в) Інші приналежності чоловічої одежі	165
10. Вірування	166
11. Обряди	182
12. Народнє знання	210

III. Шлюбний ритуал та обряди на Україні	215
1. Прозначення що-до шлюбу. Шлюб у старих слав'ян. Свідцтво літописів. Умикання. Куївля. Пережитки цих форм. Шлюбні дохристиянські обряди. Сталість народнього звичаю. Тільки виконання народнього ритуалу дає права дійсного шлюбу	218
2. Громадська організація молоді обох статей. Товарства. Сходини. Досвіткі та вечорниці. Спільне лежання. Сватання. Церемонії та наподоблення. Пов'язані свати. Обмін хлібом. Пробні ночі	226
3. Заручини. Хитроці. Благословення молодих хлібом. Почесне місце — посад. Сіви. Гимн про небесний шлюб. Танці. Хустина	230
4. Гильце, священе дерево. Його приготування. Сіви. Приготування вінків. Запросини на весілля. Покладання вінка на жениха	234
5. Священний хліб — коровай. Церемонія ритуального мелення. Приготування короваю. Пісні та обряди. Оздоба. Танці	243
6. Благословення та від'їзд до церкви. Релігійна церемонія в XVI столітті. Забобони. Вихід з церкви. В хаті молодої. Другорядна роль релігійної церемонії	250
7. Весілля. Набір та відхід дружини молодого. Перейма. озброєна оборона хати молодої. Пересправи. Замирнення. Об'єднання святих вогнів двох родин. Продаж молодої братами. Посад. Ритуальний поцілунок	259
8. Розподіл подарунків. Шлюбна плата на користь роду. Зачіска молодниці. Розподіл короваю. Вечеря. Дівчата виходять. Церемонія з дією. Приготування до від'їзду. Грабунок посагу. Прощання. Ритуальні удари. Від'їзд кортежу. Пісні	273
9. Молоді в хаті молодого. Хатнє вогнище. В коморі. Перестороги. Українські весільні пісні (epithalames). Роззуття молодого. Весільна вечеря. Урочистість постелі. Оголошення дівочтва. Докази. Посольство до матері молодої	283
10. Другого дня після весілля. Сніданок молодої. Молода іде по воду. Весільний прапор. Червона барва. Коли молода — не дівчина. Вкриття голови	302
11. Здіймання намітки з молодої. Частування медом. Урочисті запросини теці. Молодий ховається. Перезва. Весільна оргія. Танці та сіви. Соромицькі пісні (Fescenninia ukrainienses). Права всіх муштин роду на молоду. Звичай молотити жито. Перезивки	308
12. Висновки. Послідовний порядок церемоній. Три акти весільної драми. Пережитки стародавніх форм шлюбу в цілішніх церемоніях. Етапи шлюбної еволюції в українських церемоніях. Весільні сезони, дівочі ярмарки. Гетерізм. Матріярхат. Роль старости та дружки. Сліди епохи Кінець	319
IV. Сні в похоронному ритуалі на Україні	338